

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2026 рік

№ 02(411)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

У стінах НТУ "Дніпровська політехніка" на початку лютого відбулася традиційна урочиста імпреза з нагоди віншування володарів Відзнаки імені О. Гончара за 2025 рік. Про перебіг заходу та лавретів читайте у цьому номері.

“Адреси доброти”

ШАНОВНІ ДОБРОЧИНЦІ!

В Україні лютує війна і навіть складно описати що ми нині переживаємо. Війна приносить за собою кров, розруху і біль від втрат. Тому наш низький уклін тим, хто допомагає сьогодні нашій Вітчизні встояти у цю важку днину. Зокрема, **добродійці М. Мисишин (Springfield, MA.)**, котра вдруге здійснила княжий дар для добра України. А також пану **О. Власенко (North Port, FL.)** який надіслав пожертви для

харчування українських вояків.

Родина добродійки Галини Степанівни Грушецької з Чикаго як завжди офірувала кошти для потреб нужденних стареньких в Україні. Нині на забезпечення їх теплом у сувору зиму. **Ми щиро вдячні Вам за цікавість історичною Батьківщиною. Правдиво бажаємо Вам усіляких гараздів та гарного самопочуття!**

Влас. інформ.

-----Зміст-----

Адреси доброти.....	1	Українське слово в Америці: освіта що формує ідентичність.....	10
Віншування володарів		Життя вписане в пам'ять покоління (Богдан Білецький «Спогади українця з Польщі»)	12
Відзнаки ім. О. Гончара.....	2	Надія Тубальцева (м. Дніпро)	
Фестиваль «З Україною в серці».....	5	ОГРІНСЬКА ПРИГЧА.....	14
Жіноча відвага у час війни: історії Березинь України.....	6	НАША ЦЕРКВА	18
Що ми читаємо в Союз українців Америки?.....	8	Троянди й виноград, красиве і корисне.....	23
Традиційне Свято в Осередку ім. св. Андрія (США).....	9		

Долучайтесь до нас у соцмережі facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті borysten.com.ua

Віншування володарів Відзнаки імені О.Гончара

2 лютого був пам'ятний день в історії Всеукраїнського щомісячника «Бористен». У стінах НТУ «Дніпровська політехніка» відбулася традиційна урочиста імпреза з нагоди віншування володарів Відзнаки імені О. Гончара, яка започаткована нашим виданням вже не у близькому 2003 році. Зразу ж варто подякувати тих, хто долучався до організації емоційної зустрічі гарних людей. А це найперше професорсько-викладацький склад НТУ. Особлива подяка модераторам заходу Ірині Цуп'як та Світлані Ігнат'євій, а також працелюбному першому проректору Артему Павличенку. Позаяк турботи одного з очільників вишу він належно приділив час і увагу нашому заходу. А ще невтомним і таким вигадливим щодо гарних справ активісткам ГО «Жінки плюс». Так само було мило присутнім послухати авторські вірші у виконанні десятирічної дніпрянки Софійки Чабан. Як завжди знайшов відгук у серцях слухачів виступ виконавця власних пісенних творів Зорегляда (Сергій Супрун). Відзначені номінанти порадували учасників урочистого зібрання щирим і мудрим словом. З особливою увагою було зустрінуте відео, яке спеціально підготували лавреати з США – Микола Дупляк та Асіє Асанова. Ще раз сердечні вітання нашим переможцям!

Володарями традиційної щорічної Відзнаки імені Олесея Гончара журналу «Бористен» у 2025 році визнані:

- **Віктор Лісничий** (Флорида, США) – за плідну працю головою Українського осередку імені Святого Андрія у Норт-Порт, спрямовану на збереження національної ідентичності та утвердження держави Україна у світі.

- **Микола Дупляк** (Сиракузи, США) – за системні публікації дописів з життя української діаспори на шпальтах щомісячника «Бористен».

- **Лада Рослицька** (штат Арізона, США) – за значний внесок у академічній та практичній політології спрямований на утвердження України у світі.

- **Аліє Асанова** (Нью-Йорк, США) - За поширення української філології в англomовному світі та зміцнення українсько-кримськотатарських культурних й освітніх зв'язків.

- **Микола Цоколенко** (Дніпро, Україна) – за багаторічну системну роботу з національно-патріотичного виховання молоді.

- **Геннадій Півняк** (Дніпро, Україна) – за лідерство у розвитку гуманітарної освіти, послідовне утвердження академічного середовища як простору культури, національних цінностей та вагомий внесок у розбудову інтелектуального потенціалу українського суспільства.

- **Олександр Азюковський** (Дніпро, Україна) – за вагомий внесок у модернізацію гуманітарної освіти, формування сучасного освітнього простору, відкритого до інновацій й культурного діалогу, активне сприяння зростанню інтелектуального потенціалу академічної спільноти.

- **Олена Терехова** (Дніпро, Україна) - за турботу про соціально вразливих людей, а також тих, хто потребують моральної і матеріальної підтримки.

- **Світлана Мартинова** (Дніпро, Україна) - за науково-дослідницьку й творчу діяльність, спрямовану на вивчення й популяризацію творчої спадщини письменників Придніпров'я та вагомий внесок у культурно-просвітницьку роботу рідного краю.

- **Антон Борисенко** (селище Губиниха, Україна) – за вагомий внесок у розвиток і популяризацію української нематеріальної культурної спадщини.

Фестиваль «З Україною в Серці»

Світлина Христини Чайковської

7-го лютого в Норт Порті, Флорида, успішно відбувся другий річний фестиваль під назвою «З Україною в Серці».

Фестиваль був організований українськими громадськими організаціями на чолі з Українським Релігійним і Культурним Осередком ім. св. Андрія. Головою організаційного комітету була Юлія Даниловець з командою 100 осіб волонтерів.

Мета Фестивалю -- зібрати фонди на поміч воїнам ЗСУ, для дитячого дому «Арк», для мілітарної клініки в Києві та для «Міста Доброти». Присутніми були ранені воїни України на лікуванні в США, як також були інформації про вивезених українських дітей до Росії та бомбардування української території.

Відвідувачі мали нагоду не тільки приємно провести свій час, але рівнож скласти свій дар на потреби народу України -- чи то даток на вибраний проєкт, чи взяти участь у лотереї де розігравалися цікаві предмети: боксерська рукавиця Віталія Кличка, український прапір з підписом Ол. Усика, український прапір з підписом Валерія Залужного та різні військові відзнаки.

На Фестивалі який тривав від 11 до 5 год. було багато розваг для дітей і дорослих. Після привітань від членів Міської Ради Норт Порту, українських священників та Дарії Томашоскої від Осередку ім. св. Андрія розпочалася мистецька частина. Не бракувало тут і смачної, української кухні. У приємній атмосфері присутні щедро підтримували намічені проєкти для підтримки України. Щира подяка організаторам Фестивалю!

Віра Боднарук, голова
Товариства Української Мови (ТУМ-США)

Жіноча відвага у час війни: історії Берегинь України

«Берегині України» (Дніпро, 2025) – це художньо-публіцистичний збірник, що відкриває непересічні історії жінок, які у надскладних військових умовах стали символами сили, самовідданості й національної гідності. Видання побачило світ у Дніпрі та складається з понад 234 сторінок тексту 26 авторів – літераторів і журналістів з різних регіонів України. Книгу упорядкував **Фідель Сухоніс**, письменник і журналіст, голова Дніпропетровської обласної організації Національної спілки письменників України.

Цей збірник вирізняється поєднанням різних літературних й журналістських жанрів: документальних оповідань, нарисів, есеїв, інтерв'ю, поезії, щоденників та спогадів. Таке жанрове розмаїття дозволяє подати жіночі історії війни з глибокою правдивістю й художньою силою, не зводячи їх до сухої хроніки подій. Кожен текст несе індивідуальний досвід, водночас формуючи колективний образ жінки-берегині нашого часу.

Особливої ваги виданню надає передмова **професора Анатолія Михайловича Поповського**, доктора філологічних наук, професора Дніпровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро). У вступі він зазначає: «Цим дійством Січеславщина першою започаткувала фіксацію благородних вчинків української жінки-берегині, яка присвятила себе відчайдушному спротиву рашистській окупації... Кожна історія в цій книзі – це голос нашого часу, який повинен бути почутий сучасниками і збережений для нащадків». Слово професора підкреслює наукову й культурну цінність книги, її значення як літописної пам'ятки сучасності, що увічніює подвиг українських жінок у війні.

Про що ця книга

Кожна частина збірки – це окрема історія, але всі вони поєднані однією головною ідеєю – жіноча відвага у найтяжчі часи. Через особисті долі, конкретні події та внутрішні переживання автори показують масштаб жіночої участі у війні, що виходить далеко за межі стереотипних уявлень.

Жінки на фронті

У розповідях про військовослужбовиць війна постає не лише як поле бою, а як простір щоденного морального й фізичного випробування. Сьогодні участь жінок у захисті України має масовий і системний характер: за відкритими офіційними даними та публічними оцінками, у різних військових та силових формуваннях України служить близько 65 тисяч жінок. Вони представлені у Збройних Силах України, Національній гвардії, підрозділах територіальної оборони, медичних, зв'язкових і логістичних службах, а також у добровольчих формуваннях. Кілька тисяч з них безпосередньо виконують бойові завдання на передовій.

Ці цифри справляють сильне враження і свідчать про глибоку трансформацію сучасної війни, у якій жінка перестає бути лише символом тилу, а стає повноправною учасницею збройного спротиву. Авторі збірника показують жінок у строю не як виняток, а як органічну частину сучасного війська, здатну брати на себе відповідальність, ризик і командні функції. Один із героїчних голосів каже: «Робити, діяти, любити... Світ не знає такої любові, її знають лише люди, народжені на цій землі...» — слова, що передають глибину жертвості та внутрішньої сили.

Медицині й рятівниці життя

Ці тексти розкривають інший, не менш важливий бік війни – боротьбу за людське

життя серед обстрілів і постійної небезпеки. Жінки-медикіні працюють у польових шпиталях і безпосередньо поблизу лінії фронту, часто без належних умов і відпочинку. Їхня мужність вимірюється не кількістю пострілів, а врятованими життями та здатністю залишатися людьми в нелюдських обставинах.

Волонтерський тил

Жінки-волонтерки організують допомогу, плетуть маскувальні сітки, збирають і доставляють гуманітарні вантажі, підтримують військових і цивільних. Волонтерський тил у книзі постає як невидимий, але надзвичайно потужний фронт. Це історії тих, чії щоденні подвиги часто залишаються поза увагою, проте без них неможливо уявити стійкість суспільства й опір агресії.

Материнські переживання

Особливу емоційну глибину мають розповіді про матерів, які чекають своїх дітей із фронту або згадують тих, кого вже не повернути. Їхній біль, мовчазна надія і внутрішня сила звучать як моральний нерв нації. Ці голоси стають свідченням того, якою ціною виборюється свобода і майбутнє. У збірнику також звучать слова, що передають тяжкий, але непохитний моральний дух берегинь: «...Ми – не вони... Ми – бережемо життя і віру, навіть коли забракне слів».

Структурна й жанрова різноманітність

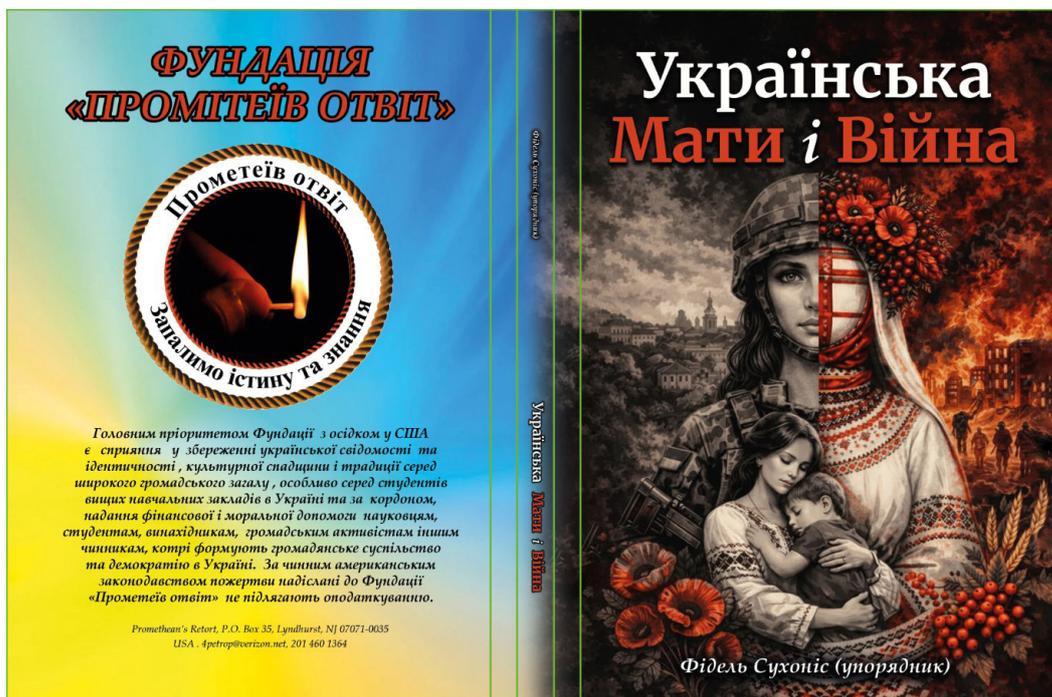
Збірник поєднує документальні оповідання, нариси й есеї, інтерв'ю та спогади, поезію та щоденники. Така жанрова палітра дозволяє передати багатоголосся жіночого досвіду війни й створює мозаїчний, але цілісний образ сучасної української жінки в умовах історичного випробування.

Значення книги

«Берегині України» – це не просто художній або публіцистичний збірник, це – справжнє свідчення доби. Книга формує національну пам'ять, поєднуючи літературну силу й журналістську точність, і створює живий образ української жінки-героїні, чий голос має бути почутий сьогодні й збережений для майбутніх поколінь. Це важливий внесок у сучасну культуру пам'яті України та ключ до глибшого розуміння того, як через особисті історії твориться історія нації.

Аліє Асанова,

Ph.D. з педагогіки, магістр української філології

Що ми читаємо в Союз українок Америки?

Українська жінка – берегиня та захисниця роду, нині є не тільки поетично-оспіваним образом, але й суворою реальністю. У перший місяць 2026 р. я із захопленням прочитала художньо-публіцистичний збірник «Українська мати і війна» Всеукраїнського щомісячника «Бористен» (упорядник Ф. Сухоніс; Дніпро, «Середняк Т.К.», 2025), що є другою книгою часопису про українське героїчне жіноцтво (перша — «Берегині України»).

До неї увійшло 9 документальних оповідань і 16 художніх (нарисів, есеїв, інтерв'ю, вірші, спогади й сповіді), що є яскравою й чутливою ілюстрацією того, як нині не легко та відповідально бути українською мамою і неповнолітніх дітей, і наших захисників і захисниць. Адже материнство під час війни — це велика праця та свідомо взятий обов'язок.

Тож історії героїнь книги — це про щастя, гідність, любов і повагу, це про всеосяжну відповідальність і сенс материнського покликання.

Дякуючи жертводавцям, чия підтримка уможливила друкування книги, видавці зауважують, що: «збірка важлива не лише як документ війни — вона є свідченням того, що українська боротьба дуже часто має жіноче обличчя. Кожна історія тут — це маленька сага про віру, материнську відвагу та внутрішню силу, що гартується у вирі небезпеки. Це голоси, які не можна заглушити, бо в них — правда про всенародний спротив і про те, якою дорогою ціною твориться українська свобода... Це данина шани нашим героїням і водночас — місток пам'яті між поколіннями».

Історії героїнь книги захоплюють. І вже з перших сторінок немов особисто починаєш проживати разом їхнє життя,

що насичене вчинками любови і добра. Є серед них військові, волонтерки та лікарки. А ще — матері, що втратили своїх дітей, але знайшли стимули й силу гідно та дієво зберігати пам'ять про них.

Вони не тільки підтримали синів і дочок у їхньому бажанні стати в обороні Вітчизни, але й рятували своїх малолітніх дітей і підлітків від московських катів і спричинених ними жахів війни. А ще — загартували у пору смертельної небезпеки власну силу духу.

Книга про жінок, які пройшли багато випробувань, але не втратили віру в Перемогу, а також про тих, котрі щодня живуть надією на повернення найріднішої людини з фронту. «Українські матері — це, безперечно, важливий рушій розбудови суверенної і демократичної Держави. Коли виникла ідея цього видання, то мав сумніви, чи будуть згодні матері розповідати про своє глибоко особисте. А виявилось, їм це якраз конче необхідно.

Тому ми зобов'язані дякувати і підносити їхній героїзм», — ділиться думками про збірник Фідель Сухоніс, шеф-редактор часопису «Бористен». А ми, союзянки, маємо святий обов'язок і честь підтримувати Україну та її матерів-героїв.

Якщо заохотилися придбати книгу, то надішліть чек (\$35) з відповідною позначкою та коментарем до представництва редакції на Заході Фондації «Прометеїв отвіт» на адресу: Promethean's Retort a 501 (c) 3 org., P.O.Box 35, Lyndhurst, N.J, 07071-0035, USA. Або зробіть так, як я: сконтакуйте безпосередньо з головою Фондації п. Петром Палюхом (тел. 201-320-9791, email: 4petrop@verizon.net).

Лариса Тополя,
україномовний редактор журналу
«Наше життя» (США)

Традиційне Свято в Осередку ім. св. Андрія (США)

Члени української громади південно-західної Флориди зустрілися 9-го січня в Українському Осередку ім. св. Андрія. в Норт Порті, Флорида, на традиційній вечері, щоб у родинному колі пригадати давні українські традиції колядування і віншування.

Та щиро побажати Україні Перемоги над жорстоким ворогом ,щоб український народ міг вільно жити у своїй незалежній державі.

Святочні дні принесли спомини про минулі роки та традиції і звичаї минулих століт. Ці дні -- це дні колядування та віншування.

А український народ має особливий дар до співу, бо як переказує народна легенда, сам Госродь подаруваа цей талант саме українцям.

Наші колядки та щедрівки зачаровують всіх, хто їх чує!

На фото: Оля Бабчук і Віра Боднарук

Перед тим, щоб почати спільне колядування, було висвітлено мультики маленьких колядників з України, які заохочували присутніх долучатися колядувати з ними. Опісля, під проводом Ореста Грицика, всі гості співали колядки «Бог Предвічний», «Небо і Земля», «Во Вифлеємі», «Бог ся Раждає» та «Добрий Вечір Тобі». Орест Грицик, бувший член славної Капелі Бандуристів, яка прославляла Україну концертами в країнах Європи, в Америці і Канаді, та у Південній Аиериці.

Несподіванкою вечора були привітання та подяка з України для громади які привезла Оля Бабчук. Особливо зворушливо було отримати подяку від Волонтерів «Україна Сильних» для Товариства Української Мови (ТУМ) та згадку про активного організатора ТУМ с.п. Богдана Боднарука. Від 1990 року ТУМ активно помагає обласним Просвітам та університетам України.

Великий успіх святочного вечора завдячується членам управи Осередку: голові Вікторові і Галі Лісничим, заст. голови Дарії і Євгенові Томашоским, Вікторові Каплієві, Ярі Літош, Олі Бабчук, Юлі Даніловець, та їхнім помічникам.

Щира подяка всім!

*Віра Боднарук,
Культурно-освітня реф.
Осередку*

Українське слово в Америці: освіта, що формує ідентичність

Українська діаспора у Сполучених Штатах сьогодні є одним із ключових носіїв національної пам'яті, мови й культури за океаном. Саме тут, далеко від рідної землі, питання збереження ідентичності набуває особливої ваги. Для тисяч українських родин суботні школи є значно більшим, ніж освітніми закладами: це простір живого українського життя, де формується свідоме молоде покоління, яке знає своє коріння і відчуває приналежність до українського народу.

У часи, коли Україна виборює свою свободу, незалежність і право на власний голос у світі, мова стає актом спротиву і водночас актом патріотизму і приналежності до Батьківщини. Для дітей української діаспори українська мова – це міст між поколіннями, шлях до родинної історії та культурної спадщини. Вона відкриває доступ до літератури й пісні, до традицій і святкових обрядів, до живого зв'язку з Україною та українцями по всьому світу. Мова спадщини формує не лише мовну компетенцію, а й внутрішній стрижень молоді.

Саме тому школи українознавства відіграють незамінну роль у житті діаспори. Щотижня учні занурюються в україномовне середовище, навчаються говорити, писати й мислити українською, працюють над творчими проєктами, беруть участь у

*У просторах, яким немає меж,
Не згубишся, як на вітрах полова.
Моря перелетиш і не впадеши,
Допоки буде в серці рідна мова.
Д. Павличко*

культурних подіях. В умовах, коли англійська мова домінує в повсякденному житті, така системна підтримка є життєво необхідною для мовного й національного розвитку дітей.

Вагому роль у збереженні та розвитку українського шкільництва в США відіграє Український Конгресовий Комітет Америки (УККА) – провідна громадська організація, яка протягом десятиліть об'єднує українців по всій країні. Понад 70 років при УККА діє Шкільна Рада, яка є автономним органом, покликаним координувати, підтримувати й систематизувати діяльність українознавчих шкіл. Під проводом голови Мирослави Роздольської Шкільна Рада виконує ключову координаційну функцію: розробляє й удосконалює навчальні програми, організовує тренінги, семінари та конференції для педагогів, сприяючи їхньому професійному зростанню й зміцненню мережі українських освітніх закладів.

Одним із прикладів суботньої школи є St. Vladimir Parish School of Ukrainian Studies and Religion в Юніондейлі на Лонг-Айленді (штат Нью-Йорк), що діє при парафії Святого Володимира. Завдяки директорці Наталці Михайлишин, дружньому педагогічному колективу та батькам ця школа стала справжньою домівкою для багатьох родин – місцем, де діти не просто вивчають українську мову, а проживають українську культуру, вчаться бути частиною нації через спільний досвід, традиції та духовні цінності.

Навчання у Школі українознавства в Юніондейлі охоплює дітей різного віку – від

наймолодших учнів до підлітків. Освітня програма побудована з урахуванням реальних мовних потреб учнів і включає вивчення української мови, літератури, історії України, географії, уроки релігієзнавства, музики та національних танців. Поєднання традиційних методик із сучасними інтерактивними підходами, які враховують українсько-англійський білінгвізм учнів, робить навчальний процес живим, динамічним і таким, що надихає дітей активно залучати та творчо використовувати українську мову. Шкільне життя тут не обмежується лише уроками – воно пульсує подіями, у яких українська мова звучить природньо й невимушено. Кожне свято стає живим мовним і культурним простором. Свято Миколая і Свято коляди, Шевченківські дні й Великодні урочистості, День Вишиванки та Свято Матері – до кожної з цих подій учні готуються з особливим натхненням. Вихованці створюють виступи, презентації та творчі проєкти українською й іншими мовами, навчаючись мислити двома мовами і вільно переходити між ними. Сцена стає місцем мовної свободи, де українське слово звучить сучасно, впевнено й широко. Особливої популярності набули літературно-музичні вечори, тематичні вистави та творчі майстер-класи, які об'єднують учнів, батьків і вчителів у спільному культурному просторі. Теплою і вже очікуваною традицією стали великодні майстер-класи з писанкарства. Розписуючи писанки, діти не просто опановують давнє мистецтво, а й доторкаються до символічної мови української культури. У кожному орнаменті з'являються закодовані побажання здоров'я, довголіття, любові, родинного щастя, щедрості землі. Через колір і знак передається те, що не завжди можна висловити словами. Такі події не лише дарують радість і яскраві емоції, вони виховують у молодого покоління глибоку повагу до власного коріння, формують почуття гордості за українську історію та культурну спадщину.

Не менш важливою складовою нашої школи є робота Пласту – юнацької організації, побудованої на взірцях міжнародного скаутінгу, але з суто українським спрямуванням. На цих заняттях вихованці беруть участь у таборах, культурних програмах та волонтерських акціях. Участь у Пласті дозволяє дітям ще більше поглибити свої знання про українські традиції; в учнів розвиваються лідерські якості, відповідальність та любов до Батьківщини.

Особливо цінним є те, що школа живе як єдина родина. Між педагогами й батьками панує довіра, співпраця та спільна мета. Родини активно залучені до освітнього процесу: беруть участь у зустрічах, благодійних акціях, допомагають готувати свята, підтримують культурні й громадські проєкти. Це не просто навчання дітей – це спільне творення українського середовища в Америці.

Саме тому школи українознавства у США – значно більше, ніж освітні інституції. Це осередки живої культури, простори самоусвідомлення й сили громади. Потужна підтримка УККА та Шкільної Ради дає молодому поколінню американських українців унікальну можливість не просто вивчати мову, а глибоко пізнавати свою історію, традиції й духовні цінності.

Яскравим прикладом такого живого освітнього осередку є St. Vladimir Parish School of Ukrainian Studies and Religion у Юніондейлі, де навчання органічно переплітається з культурним життям громади, активною громадянською позицією та співпрацею родин. І саме тут щотижня доводиться проста, але надзвичайно важлива істина: навіть за тисячі кілометрів від України наше слово звучить упевнено, традиції живуть, а дух нації має сильне й світле майбутнє.

Аліє Асанова

*Ph.D з педагогіки, магістр філології,
викладач української мови та літератури,
Нью-Йорк, США*

Життя, вписане в пам'ять покоління (Богдан Білецький «Спогади українця з Польщі»)

Книжка Богдана Білецького «Спогади українця з Польщі» (“Wspomnienia Ukraińca z Polski”, вид. «Тирса», Варшава 2025, 274 с.) належить до тих видань, які з'являються не з літературної амбіції, а з внутрішньої потреби - зафіксувати прожите, назвати пережите, передати пам'ять далі. Це не лише індивідуальний життєпис, а й важливий документ епохи, у якому приватна доля українця з Польщі вплітається у складну історію ХХ століття.

Автор належить до покоління, чия біографія була сформована не за власним вибором, а внаслідок великих історичних зламів. Депортації, повоєнна реальність, життя на так званих «відзисканих землях», постійна необхідність пристосування - все це створює тло, на якому розгортається особиста історія. Саме тому книжка читається не лише як спогади однієї людини, а як узагальнений досвід цілої спільноти.

Дитинство, перерване історією

Початкові розділи книжки присвячені дитинству, яке залишилося в пам'яті як утрачений світ. Образ рідного села постає не лише як географічне місце, а як символ дому, безпеки, родинної тяглості. Насильницьке переселення зруйнувало цей світ, залишивши по собі травму, що супроводжує людину протягом усього життя.

Автор не зупиняється на політичних оцінках - замість цього він говорить мовою конкретного досвіду: родинних розмов, страху, невизначеності, мовчазного болю. Саме в цьому полягає сила спогадів: вони не моралізують, а свідчать. Через особисте читач отримує доступ до колективного.

Після депортації: життя «після»

Важливу частину книжки становлять описи перших років життя після виселення.

Це період, який можна назвати «наступним днем» депортованих - часом адаптації до нових умов, нових місць і нової соціальної реальності. Освіта в цьому контексті постає як один із небагатьох інструментів, що дозволяв не лише інтегруватися, а й зберегти власну ідентичність.

Автор детально описує свій шлях навчання і професійного становлення, зокрема працю в освітніх закладах. Його постать виринає як приклад педагога, який усвідомлює свою місію значно ширше, ніж формальні обов'язки. Мова, культура, пам'ять - усе це стає частиною щоденної праці.

Ідентичність: як ми себе називаємо

Окремої уваги заслуговує тема самоозначення українців у Польщі. Книжка спонукає замислитися над питанням, яке здається простим, але насправді залишається відкритим: ким ми є і як нас називають? Українська діаспора, українці в Польщі, українці з Польщі - кожне з цих визначень несе за собою інший історичний і символічний зміст.

Назва книжки є не випадковою і може розглядатися як спроба зафіксувати певний баланс між минулим і теперішнім. Вона не заперечує діаспорного досвіду, але й не відриває автора від конкретного простору, у якому формувалося його життя.

Подорожі, еміграція, порівняння світів

Значна частина спогадів присвячена закордонним подорожам, насамперед до Канади, а також до України. Ці розділи додають книжці репортажного характеру й розширюють перспективу оповіді. Автор уважно фіксує побут, умови праці, міжлюдські стосунки, порівнюючи різні соціальні моделі. Еміграційний досвід показаний без ідеалізації - як можливість і водночас як випробування. Ці сторінки важливі ще й тому,

що дозволяють побачити український світ поза Європою та зрозуміти, наскільки різними шляхами склалися долі людей одного походження.

Громада, церква, культура

У зрілі роки життя автора значне місце займає громадська та культурна діяльність. Опис життя української громади в одному з великих польських міст, Лодзі, має характер хроніки - спокійної, уважної, без пафосу. Церква, хор, культурні ініціативи постають як простори збереження ідентичності та міжпоколіннєвої тяглості.

Особливої актуальності ці розділи набувають у світлі новітніх подій, коли до Польщі прибули десятки тисяч українців, рятуючись від війни. Книжка, написана з іншого історичного часу, несподівано вступає в діалог із сучасністю.

Пам'ять, яку потрібно передати

В епілозі автор зізнається, що вважає свою працю незавершеною. Це зізнання звучить щиро й символічно: жодні спогади не можуть бути повними, так само як не може бути остаточно завершеною робота пам'яті. Проте саме такі книжки створюють основу для подальших розмов - у родинях, громадах, серед молодшого покоління.

«Спогади українця з Польщі» - це не лише мемуари, а й заклик. Заклик записувати, зберігати, осмислювати власну історію, поки вона ще жива у свідках. Для багатьох читачів ця книжка може стати імпульсом до пошуку власних коренів, до створення родинних хронік, до уважнішого ставлення до минулого.

У цьому й полягає цінність цієї книги - не лише як документа часу, а як морального обов'язку перед тими, хто не мав можливості розповісти свою історію сам. Це книга, варта прочитання, оскільки вона є цінною як за змістом, так і за ідеєю, яку несе читачеві. Автор є філологом і користується простою, зрозумілою мовою. Текст розгортається динамічно, і книжку читається на

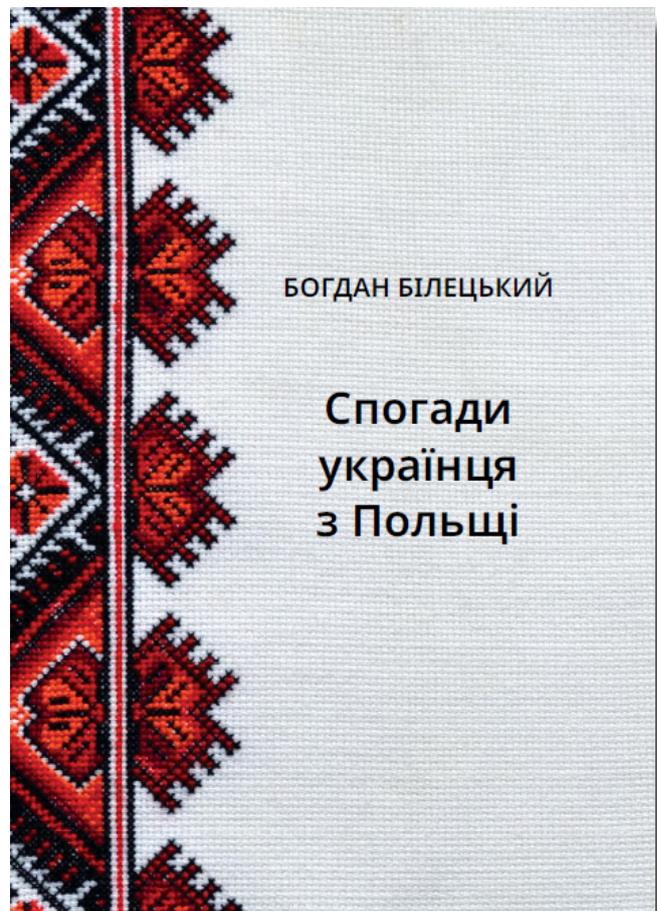
одному подиху.

На першій сторінці обкладинки майстерно відтворено традиційний український народний орнамент у вигляді вишивки хрестиком. Друк виконано на якісному напівкрейдовому папері. Кожна сторінка книги дарує візуальне задоволення, поєднуючи чіткість із естетичною гармонією.

Додатковою перевагою цієї книги є те, що вона видана у двох мовних редакціях - українській та польській. Завдяки цьому публікація зацікавить українців у Польщі, в Україні та в діаспорі, а також поляків.

Стефан Лашин (США)

З приводу додаткової інформації щодо цієї книги можна звертатися до автора цього тексту: slaszyn@aol.com

Надія Тубальцева (м. Дніпро) ОГРІНСЬКА ПРИТЧА

Наталю Старюк знали тисячі й тисячі людей, адже вона була відомою радіо-журналісткою (однією з найкращих – і не лише у Дніпрі).

Радіо ж 60-90 років – дуже популярне джерело інформації: і в містах, і в сільській місцевості.

Наталин голос упізнавали. Її радіопередачі слухали і відгукувались на них.

Втім, на мою думку, достеменно Наталю Старюк не знав ніхто...

Але лише найближчі люди знали про те, що найбільшим її захопленням було ХУДОЖНЄ СЛОВО. Воно давало їй сили жити, коли життя ставало нестерпним.

Я прочитала її надрукований (завдяки волі і зусиллям другого чоловіка – Владислава Климовича) художній доробок і можу з упевненістю сказати: жоден із українських письменників-сучасників протягом усього мого життя не вразив мене багатством мови художніх творів так, як вразила Наталя Старюк.

Читаючи її роман «Натомість», я забувала слідкувати за розвитком сюжету і долями героїв – магія художнього слова авторки була домінантою...

Великий твір – це доказ причетності письменника до Логосу. Роман «Натомість» поламав стереотип, яким я до прочитання тексту успішно керувалась, насолоджуючись літературними творами. Який саме стереотип? ...Текст має бути вином, в який читач потрапляє за власним бажанням, а «рятується», дочитавши текст. Звісно ж, – відповідальність за «втягування» читача у вир твору і «порятунок» лежить на авторові (авторці тексту). ..Наталя Старюк абсолютно байдужа до цього літературного «ворохобництва». Її письмо – ритуальне дійство, в центрі якого – Слово.

Багатьох слів, які використовує в романі «Натомість» Наталя Старюк, у Словнику Грінченка нема. Звідки вони з'явилися у

Наталиному тексті?..

Наталя Старюк могла давати життя словам. Уявляю, яким щастям для неї було народження Слова!

Тож, роман Наталі Старюк «Натомість» – це роман-Слово.

Єдине, що мене (як читачку) тривожило – авторка роману «не дає можливості» своїй героїні «міцно стати на ноги» – тобто, якомога швидше отримати протез і ходити... Героїні постійно доводиться спиратися на костур, або на когось із близьких. Мабуть, «рефрен», або ж настирливе наголошення на тому, що красуня-героїня – інвалідка, – авторський винахід Наталі Старюк. Якщо ти красива, розумна талановита – Бог рано чи пізно «навантажить» тебе таким тягарем, який тягтимеш по життю, як важке ядро... Можливо, ще й спиратимешся не на чоловіче міцне плече, а на костур. В прямому чи в переносному смислі...

Але це – лише моє припущення.

Маю навести деякі неологізми, – слова-перлини, які Наталя Старюк використовує в романі:

- спокревність;
- мертве дляння (ляма на твоїй шії?..);
- високі фестини (супер яскраве свято);
- відпірність (здатність чинити опір?);
- мучінь (мученик);
- в околі (навколо);
- голосниці (дівчата, які голосно розмовляють);
- сердешне і потомне (приховане по-таємне?..);
- влазливий (намагається привернути до себе увагу, увійти в будь-який чин у довіру);
- дростичні погляди (настирливі?..);
- ознака нездійменності (того, що не під силу?..)

Розкішне словотворення!

А це: «...Кукса – носій фантомної пам'яті, а, отже, й розуму» (!)...

Звідки назва роману – «Натомість»?!

На мою думку, авторка зашифрувала у назві: про Наталя Старюк. Пам'ятаєте із «Капітана Врунгеля»: «Як ви човен назвете, так той човен і пливе...» Дефініція дещо притягнута мною «за вуха», проте ...ім'я власне – це завжди зв'язок із Богом. Втім, ні – роман «Натомість» – це художній твір, в якому змодельоване життя, яке відбувається у внутрішньому світі авторки. Вона ніби приміряє: «Ось я повноцінна... А ось я – без ноги... Ось чоловік, якого я кохаю, а ось той, хто любить мене... Ні, не те... Ось я, а ось чоловік: ми кохаємо одне одного!»

Складно? А в житті нічого простого, крім мекання кози, нема. Хоча і щодо мекання є сумніви...

Геніально просто: жінка кохає чоловіка, чоловік кохає жінку. Наявність однієї чи двох ніг є фактом, але почуття обертаються не навколо факту ампутації ноги юнки (так само – не навколо віку, таланту чи багатства), а навколо її і його серцець...

Втім, я добре розумію, чому так багато уваги Наталя Старюк приділяє каліцтву героїні. Справжнє – сильне й незрадливе почуття можливе лише в тому випадку, коли обидва закохані жертвують чимось заради того, щоб бути разом і мати можливість будувати щасливе майбутнє. Це знають розумні, тобто, справжні жінки. ... Обивателі таку жертвність вважають дивацтвом (придуркуватістю).

Головна героїня роману щаслива попри каліцтво. Не лише через молодість, взаємне кохання і окриленість... Чимало жінок, які, попри відмінне здоров'я, розум, красу, наявність матеріальних благ і вроджене благородство та доброту, – нещасливі. Чому? Бо живуть у шлюбі без любові. У кожної є вагома причина так жити. Тобто, у кожної є виправдання для самозаспокоєння. Але те виправдання до серця не прикладеш, – щоб притлумити невдоволення своїм кривим-косим життям.

...Лише раннє дитинство Наталя провела за межами Дніпра – батько з ма-

мою працювали за направленням у Кропивницькому (колись – Кіровоград). Коли їй було десять років, батьки з донькою і молодшим сином переїхали до Дніпра. З того часу Наталя жила на Огріні. Тут померли: її бабуня, потім батьки. Тут вона оплакувала свого геніального сина, який загинув у 20-річному віці.

...В домі лунали голоси найрідніших; будівля зберігала і досі зберігає запахи кожного з мешканців; тут кожна річ – свідок минулих подій.

Батьки-лікарі виховували сина й доньку, допомагали дітям знайти своє покликання. Тато Віктор дуже любив єдину донечку-розумницю. Пишався нею. Поки батько був живий, Наталка почувалась захищеною і впевненою в собі. В тому, що тато вимолить їй щастя в Бога.

У 2010-ті, коли вони залишились в родинній «пів хаті» удвох з другим чоловіком – Владиславом Климовичем, він обурювався: «...Як я не люблю цю Огрінь». Але з часом і він оцінив принади землі, яку обрали для життя предки-козаки, заснувавши в гирлі річки Самари свої ошатні при-містечка: Ксенівка, Огрінь, Одинківка...

Яке це щастя – мати хороших, розумних, порядних, дбайливих батьків! Це вони докладають зусиль для того, щоб ми були щасливими. За будь-якої історичної формації.

Господи, а хтось і досі оплакує не своє щасливе життя в дружній родині, а штучну піонерсько-комсомольсько-комуністичну бадьорість, яку культивували в Радянському Союзі...

СРСР – це остання форма існування вісімсотрічного історичного жаху: Ординська Навала-Московське Царство-Російська Імперія-Радянський Союз. Вічна «тюрма народів»...

Перший шлюб. Наталя Старюк вийшла заміж за Валерія Гречаного, щиро захопившись обранцем. Їй було 25, йому 33. Він закінчив Київський художній інститут, був

учнем Тетяни Яблонської!.. Геніальна художниця. ...Учень Яблонської жив зовсім поруч – на Огріні. Гарний, міцний, добрий, чесний, талановитий. Нащадок козаків. Справжній українець. Чоловік, про якого мріє кожна освічена, розумна дівчина.

Як казав класик: «..Щастя було таким близьким, таким можливим...» Справді вони жили близько одне від одного. Обидва були, талановитими, порядними, освіченими. Щастя було можливим.

...Наталка захопилась Валерієм... Художник! Навчався у столиці! Розповідає про живопис так цікаво, що дівчина не може приховати захвату. І характер Валерія Наталці подобається. І сам парубок – нівроку: міцний, симпатичний, спокійний, розумний.

Одружились.

...Згадувала дівчина «Кайдашеву сім'ю» і пересвідчувалась у тому, як класики у своїх творах достовірно відтворюють реальне життя. Не про самодостатнє щасливе життя молодих мріють свекрухи-свекри і тещі-тесті.

Мріють отримати задурно наймичку, а потім демонструвати владу над чужачкою-невісткою. А слово яке – демонстрація! З кореня – «монстр»!

...Кайдашиха старшу невістку – Мотрю потерзала від душі. Мотря витримала свекрушину тиранію. Молодша невістка не витримала знущань – пішла на прощу до Київської Лаври і ...не повернулася. Історія Кайдашевої родини відома всім. Я ж намагаюсь пояснити, чому не склалось щастя прекрасних двох людей – Наталки Старюк і Валерія Гречаного. Він вивчився у Києві і повернувся до Дніпра. До батьків. Привів дружину у батьківську хату... За рік молода дружина повернулася до батьків...

...Друга половина 80-тих років минулого століття – часи змін.

Поки народи «соцтабору» і «тюрми народів» – московської імперії – готувалися до «самоопределения», Москва опри-

томніла, московіти підняли нечуваний лемонт: «Єльцин, примусь хохлів нагодувати Росію...» Чому?! З якого горя?.. Відповідь на це питання знають лише кацапи. Стійка звичка москалів примушувати працювати на себе всіх і вся – незнищенна.

Україна набула Незалежності.

...1996 року син Наталки Старюк і Валерія Гречаного – Стасій Гречаний став студентом Київського художнього інституту. Щастю батьків не було меж.

Філолог Наталка Старюк серйозно захопилась мистецтвознавством – треба було озброюватись знаннями для підтримки у майбутньому (в якості серйозного фахівця) талановитого сина ...

Щастя... Нещастя... Як вагітність і бездітність (...Серце, по вінця наповнене щастям; і глуха порожнеча в тілі й душі). Ніхто не здатний зрозуміти людину, яка втратила дитину. Лише той, хто сам пережив це. Бути матір'ю – це місія. Дружини стають удовами – це страшне горе. Але вдова може знову закохатись і бути щасливою в новому шлюбі. Бути дружиною іншого чоловіка.

Матір, яка втратила дитину, залишається її матір'ю назавжди.

А що таке – втратити геніальну дитину... Ту, яку сам Господь поцілував у тім'я?.. Поцілував, а потім байдуже відвернувся....

Невиправне сталось влітку 1997-го – Стасій Гречаний трагічно загинув. Для Наталі це вже було інше життя. ...Після смерті.

Життя зупинилось, Наталя опинилась у позачасі. А їй лише 48 років.

Зосередилась на роботі. А ще – «писала у стіл».

Від горбачовської «відлиги» скресла крига «соцреалізму». Писати про принади соціалізму вже не було сенсу... (Треба зауважити, що в Радянському Союзі розвивувався не вимріяний Енгельсом соціалізм, а його потворний близнюк – рашизм, який в останню чверть століття став панівною

ідеологією Московії – мабуть, останньою мутацією імперіалізму).

Серйозно зайнялась літературною творчістю Наталя Старюк на початку 2000-них років.

Знали про це лише колеги, яким вона довіряла.

Літературний хист Наталя мала винятковий. І знала це. Але демонструвати власні літературні здобутки не вважала за необхідне. Можливо, керувалась етикою професіонала-радіожурналіста (її справою довгий час було – пропагувати твори визнаних радянською владою письменників краю).

Владислав Климович, познайомившись із Наталею, захоплюється її благородством, талантом бачити, чути те, чого не помічають інші... Споріднена душа. А могли б не зустрітися... Ні, не могли не зустрітися, адже мільйонник Дніпро – тісне місто! ...Якщо ти талановита людина, малюєш; знаєш мови (і твоя рідна – українська) – твоє коло чекає на тебе. Ви зустрінетесь на урочистостях, на виставці, на мистецькому заході... Врешті – на радіо! Мільйонне місто Дніпро – затісне для митців. Нас тут сотні, але ж не тисячі!.. Ми знаємо одне одного, нам цікаво і комфортно в своєму колі.

Бог милостивий. Він благословив цих неординарних людей – чоловіка і жінку – на щирі любов, довіру, дружбу і взаєморозуміння.

У житті мало певності, дуже мало поезії. Також мало прози, драматургії, епічності тощо... Але забагато безглуздя, яке роками накопичується і перетворює життя на існування.

В її житті були злети і падіння, випробування труднощами; було горе втрат, яке лягає на плечі важким каменем – і тоді здається, що життя ось-ось обірветься. Рани із часом загоюються, але залишаються назавжди шрами – на вічну згадку про пережите.

Наталка була особистістю. Інтелек-

туалкою. Поважала людей порядних і талановитих. Не демонструвала зверхності до тих, кого інші вважали «простими людьми». Але не вважала за необхідне бути по-блажливою до зверхників. Вміла тримати дистанцію і поводитись тактовно. Була благородною людиною. Тобто, такою, яка народжена во благо, а не во зло...

Тютчев писав: «О ты, последняя любовь, - ты и блаженство и безнадежность...» Чому «блаженство» – зрозуміло (щастя наостанок!), але чому – безнадія?.. Тому що ... блаженство наостанок.

Померти поруч з людиною, яку ти любиш. Забрати із собою, перейшовши у вічність, останній погляд коханого (коханої). Бути переконаним в останню мить в тому, що «так ніхто не кохав...» І це – абсолютна правда – так ніхто не кохав! Це – таємниця двох. Розповісти, написати про це, поставити спектакль, відзняти кіно – неможливо. Художній твір – відбиток двох рук на мокрому склі... Художньо оформлений. Перехресні погляди... Митці вміють розшифровувати абсолютно все! Зробивши це, пишуть поеми, симфонії і картини, створюють фільми і фрески, відкривають зірки і дають їм імена коханих...

Кохання (як життя і дитя) середнього роду. Геніальний замисел Бога – об'єднати душі і тіла чоловіка і жінки – коханням. Замисел – нібито для всіх, і водночас – недосяжне це щастя для величезної кількості людей... Бо не множитья те недосяжне щастя на два і не ділиться на два. Зупиняється на взаємній симпатії і годі. Пристрасть, оśвідчення, згода, шлюб... А кохання нема. І здається обом, що жага переможе все! А там дивись: жага вгамована, а що далі?.. Жага невичерпна, коли є взаємне кохання. А нема його – нема нічого. Суцільні родинні обов'язки. Вже двоє не літають,.. а тягнуть лямку...

...Твори Наталі Старюк побачили світ завдяки зусиллям другого чоловіка – Владислава Климовича. Певно, Наталина душа втішена тим.

Великою мірою саме це подвижництво спонукало мене до написання цього тексту.

...Мабуть, там, де Наталка зараз, добре всім, хто поруч із нею... Так само, як це було тоді, коли вона була з нами.

Вона пішла з життя в 73 роки.

Від душі насолодившись усім, що Бог дає людині. В тому числі – стражданнями.

Наша Церква

Видання благословив Патріарх УПЦ КП Філарет. Бюлетень відіграє важливу роль в регіоні та Україні по наверненню населення до духовних витоків нації та релігійності. Виходить з вересня 2002 року. З грудня 2018 року додаток називається «Наша Церква»

Релігійний додаток часопису "Бористен"

№54 (2026)

Привітальний лист Його Всесвятості Вселенського Патріарха Варфоломія

Блаженніший Митрополите Київський і всієї України, у Христі Бозі щиро улюблений і вельми бажаний брате й співслужителю нашого смирення, владико Епіфанію, з братньою любов'ю у Господі вітаємо Ваше достойне Блаженство і з великою духовною радістю звертаємося до Вас.

Сьогодні подвійна духовна втіха і радість осяює як Святу Церкву України, так і Святійшу Вселенську Матір-Церкву, бо сповнюється, з волі Божої, сім років від благословенного дня інтронізації Вашого улюбленого Блаженства на історичний престол Києва, що збігається також із днем Вашого народження. Минуло вже сім років від того часу, коли Мати-Церква, у своїй люблячій турботі, вручила до Ваших міцних і благодатних рук стерно новонародженої Автокефальної Церкви. І ось сьогодні те посіяне тоді зерно благодаті, яке було полите потом і молитвою Вашої любові, принесло щедрі плоди – як живе свідчення присутності Святого Духа Утішителя серед благочестивого українського народу.

Часи, що їх переживає сьогодні людство, позначені бурями, викликами та воєнними загрозами, які людським душам несуть тяжкі випробування на мужність і стійкість. Та Ваше Блаженство, як добрий пастир і невсипущий сторож, стоїте твердо й непохитно на духовних висотах, утішаючи, зміцнюючи та надихаючи духовне стадо, довірене Вам Богом.

Мудрість, розсудливість і благочестя, якими Ви керуєтеся у цей важкий і відповідальний час, повністю виправдовують надії Матері-Церкви, що радіє в Господі, споглядаючи успіхи своєї Дочки і Сестри – Церкви Української.

З нагоди цього подвійного свята щиросердно молимо Господа, Будівничого Церкви, щоби Він дарував Вам довгі, наповнені здоров'ям, радісні й благословенні літа, сповнені небесних дарів та духовної сили. Нехай Свята Велика Церква Христова бачить у Вашій благословенній особі достойного спадкоємця давньої київської церковної традиції – мудрого керманича, спроможного провести корабель Української Церкви повз бурі історії до тихих гаваней миру.

Разом із Вами щиро радіючи й духовно розділяючи торжество Церкви України, обіймаємо Ваше Блаженство зі святим поцілунком і перебуваємо в любові Христовій.

*Високоповажного Вашого Блаженства –
у Христі люблячий брат
ВАРФОЛОМІЙ,
Архієпископ Константинопольський*

3 лютого 2026 року Предстоятель Православної Церкви України Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній відзначав сьому річницю інтронізації та День народження. Патріарх Філарет надіслав Блаженнішому Митрополиту Епіфанію вітальний адрес:

**«БЛАЖЕННІШОМУ ЕПІФАНІЮ,
МИТРОПОЛИТУ КИЇВСЬКОМУ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ,
ПРЕДСТОЯТЕЛЮ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ
ВАШЕ БЛАЖЕНСТВО, ДОРОГИЙ ВЛАДИКО!**

Сердечно вітаю Вас із днем Вашого народження!

У ці складні часи випробувань для нашої Батьківщини, ми дякуємо Пастиреначальнику Господу нашому Ісусу Христу за Його невичерпну милість до нашої святої Української Православної Церкви та всього побожного народу.

Ваше служіння відбувається у відповідальний період історії, коли збереження та справжнє утвердження незалежності українського православ'я, за яке ми спільно боролися у минулі роки, потребує особливої духовної пильності та відданості правді.

З нагоди Вашого свята молитовно бажаю Вам, щоб Всемиловитий Господь зміцнював Ваші духовні й тілесні сили. Нехай благодать Святого Духа завжди перебуває з Вами, даруючи мудрість у провідництві та ревність у служінні Богу, щоб Ваші зусилля були спрямовані на справжнє добро для вірних та перемогу України.

Християнська ж любов, яка має бути основою нашого буття у Христі, хай надихає на пошук справедливого миру та розбудову єдиної Помісної Української Православної Церкви.

Многії і благії Вам літа!»

Проповідь Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія у день свята Стрітєння Господнього

*Дорогі брати і сестри!
Слава Ісусу Христу!*

*Сердечно всіх вас вітаю зі святом
Стрітєння Господнього!*

Сьогодні ми вшановуємо подію, яка безпосередньо пов'язана з тайною Боговтілення, з народженням у світ Сина Божого. Коли Спаситель народився, то над Ним за законом Мойсеевим було на восьмий день звершене обрізання та Йому було наречене ім'я Ісус. Але також за законом на сороковий день після народження первістка батьки мали у храмі принести за сина жертву Богу. І ось нині, в сороковий день після Різдва Христового, ми згадуємо описану в Євангелії подію, коли батьки Спасителя, Пречиста Діва Марія і її обручник праведний Йосиф, принесли Немовля Ісуса до храму в Єрусалимі та віддали за Нього визначену жертву.

Сама собою вже ця одна подія могла би бути приводом для нашого свята, бо вона слугує свідченням покірності Сина Божого та батьків Його закону Господньому і нагадує нам про Різдво Христове. Але нині ми вшановуємо не лише давнє жертвоприношення. І саме наше свято має ім'я Стрітєння, вказуючи на більш широкий його зміст.

Бо нагода принесення символічної жертви на сороковий день від народження Спасителя стала можливістю для зустрічі Месії та двох старозавітних праведників. Господь приходить у світ і

стає Сином Людським для того, щоби визволити рід людський від влади гріха і від смерті. Адам і Єва, які згрішили і цим відкрили людську природу для рабської покірності злу, внаслідок свого вчинку давно померли. Але Бог обіцяв їм та їхнім нащадкам, що Він пошле Спасителя, Який звільнить людей від рабства. Багато поколінь люди очікували на виконання цієї обітниць. І ось праведники, старці Симеон і Анна, Духом Божим приведені нині в храм, щоби своїми очима побачити, що обіцяне Господом здійснилося і Месія – прийшов.

Адам і Єва, коли згрішили, то, почувши, як Господь іде, сховалися від Нього. Діти їхні, Симеон і Анна, протягом життя хотіли чути, що Господь іде, і тому на заклик Духа – вийшли назустріч втіленому Богу. Тож Стрітєння, яке ми нині прославляємо, є святом, яке підкреслює виконання давньої Божої обітниць, про що праведники Симеон і Анна урочисто свідчать. Це є свято прагнення людини повернутися до єднання з Богом і готовності Господа у відповідь наблизити Себе до людей і вийти назустріч їм.

З Писання та Передання ми знаємо, що обидва праведники прожили довге земне життя. Симеона Богоприємця Передання називає одним з тлумачів Божого Закону і священних книг, який перекладав слова одкровення з давньої єврейської мови на мову грецьку, якою розмовляли освічені люди елліністич-

ного світу. І коли він перекладав слова пророка про те, що Діва народить Сина-Спасителя, то засумнівався, і хотів перекласти сказане як «жінка народить». Бо за природним законом не міг уявити собі, як народити може непорочна діва, і тому думав, що слід написати «жінка». Але ангел повелів йому перекласти так, як написано, «діва», і пообіцяв, що Симеон сам доживе до часу, коли здійсниться написане, і власними очима побачить Народженого Дівою. Анна, як знаємо з Євангелія, прожила понад вісімдесят років, більшу частину цього часу будучи удовою та присвятивши себе молитві у храмі Божому.

Ось ці два праведники, які зустрічають Спасителя, діти Адама і Єви, які побачили виконання обітниць – вони, як сказано вже, не просто чекали певної події, але духовно трудилися. Симеон вивчав Писання і сприяв тому, щоби інші пізнавали слово Боже. Анна життя своє присвятила Богові, найбільше зосередившись на молитві у храмі.

Цей приклад, дорогі брати і сестри, спонукає також і нас, коли хочемо досягнути зустрічі з Богом, відкрити Йому своє життя, прийняти Його і бути Ним прийнятими – робити те, що робили праведні Симеон і Анна. Ми також повинні вивчати слово Боже, читати Священне Писання, пізнавати Передання і науку Церкви Христової та щиро молитися Господу, брати участь у храмовому служінні. Якщо будемо, як християни, дбати про все це, то Стрітня буде для нас не лише історич-

ною подією, про яку ми згадуємо у колі церковних свят, але буде і нашою особистою зустріччю із Месією.

Адже Христос приноситься не лише у Єрусалимський храм у той стародавній час – Він приноситься до кожного з нас. Його приносять до нас апостоли і наставники, проповідуючи слово Боже та навчаючи нас істинної віри. Він приймається нами духовно, таємничо, коли в молитві ми відкриваємо Сину Божому наші серце і душу. Він подається нам у Священній Євхаристії, коли ми з вірою споживаємо Тіло і Кров Христові.

Як всюди присутній, Бог невидимо перебуває на Престолі на небесах духовних. Туди, у Свій дім, до Свого Царства, Він кличе і нас. Але заради того, щоби ми знайшли дорогу до Нього, Отець Небесний посилає до нас Свого Сина. І цей воплощений Син приноситься до нас, відкривається нам, подається, щоби ми також кожен особисто зустріли Його і прийняли у своє життя із вірою та радістю.

Тож, дорогі брати і сестри, вітаючи всіх з цим святом, бажаю кожному, хто ще не пізнав Бога – відкритися для нього і зустріти Його у своєму житті. А нам усім, як християнам, бажаю зберігати цю радість прийняття Спасителя, щоби ми з апостолом Павлом могли правдиво говорити: «Вже не я живу, а живе в мені Христос» (Гал. 2:20). Амінь.

У видавництві Всеукраїнського щомісячника «Бористен» готується до чергова книга про героїчний спротив українців московським окупантам. Світ уже побачив художньо-публіцистичний збірник «Берегині України» і таке ж, за жанровою палітрою, видання «Українська мати і війна». Обидві книги розповідають про жертовне і сильне духом національне жіноцтво. У новому ж виданні будуть зібрані документальні нариси про співробітників легендарної Дніпропетровської обласної лікарні імені Мечникова. Починаючи ще з 2014 року у стінах цього лікувального закладу люди у білих халатах щоденно творять подвиг і диво, рятуючи життя наших захисників і цивільних, які зазнали насилля з боку кремлівських покидьків.

Усі три книги здебільшого готувалися і готуються силами членів Дніпропетровської обласної організації НСПУ. Радо хочемо познайомити читачів з одним із дописів майбутнього видання авторства членкині гурту січеславських літераторів Лариси Омельченко.

Влас. інформ.

Троянди й виноград, красиве і корисне...

Починаю свою розповідь про медика Олексія Сухорукова, а пам'ять видає знамениту цитату класика:

*У щастя людського два рівних є крила –
Троянди й виноград, красиве і корисне...*

(М.Т. Рильський)

Герой цього нарису також мав два крила: любов до медицини у нього сусідила з любов'ю до вирощування винограду. Цей хоробрий чоловік рятував людей – будь то мирне життя, поле бою чи боротьба з пандемією. Працював рентген-лаборантом обласної клінічної лікарні ім. Мечникова. А ще ж був талановитим господарем, який вирощував багато сортів винограду, очолював «Клуб виноградарів і виноробів Придніпров'я», був його засновником і президентом. Після смерті Олексія Сухорукова з'явився новий сорт солодкої ягоди – з військовим позивним «Монгол»...

Ми зустрілися з матір'ю, Валентиною Олександрівною Сухоруковою, якраз напередодні дня його народження. Пішла неспішна бесіда про життя і смерть, про загальнолюдські цінності, привиті її синові в родині.

Олексій Анатолійович Сухоруков народився 8 січня 1973 року в місті Фатєж

Курської області (росія), у сім'ї лікаря і завідувачки закладом громадського харчування. Дитинство і юність минули в українському прикордонному місті Свердловськ, що на Луганщині. У шкільні роки хлопчик захоплювався археологією: разом з гуртківцями та вчителем-керівником брав участь у розкопках. Пізніше підліток зайнявся скелелазінням, хоч і не можна було за станом здоров'я. Після закінчення восьми класів вступив до місцевого медичного училища, де й здобув професію фельдшера. Першим місцем роботи стало село на рідній Луганщині. Далі – вступ до Комунарського гірничого інституту. Олексій закінчив навчання у статусі одруженого чоловіка: коли юному татусеві виповнилося 18 років, народився син Михайлик.

Службу в Збройних Силах України він вважав чоловічим обов'язком, тому на медичній комісії приховав, що в дитинстві хворів на гангрену легені. Її вдалося вряту-

вати, але на грудній клітині залишилися рубці. На запитання: «Що це?» коротко відповів: «Ножом ударили»... Строкову службу проходив у реанімації Одеського військового шпиталю. Здібного медика-строковика залишали працювати й після служби, та він продовжив пошуки свого місця в житті. Повернувшись додому, пішов працювати за гірничим дипломом – на шахту «Довжанська капітальна», що в рідному місті.

Згодом оселився у Дніпрі (тоді Дніпропетровську). На деякий час виїздив у Львів, аби вивчити українську мову, бо у русифікованому Свердловську цієї можливості не мав. За три місяці вже вільно розмовляв українською – в побуті, в родині, на роботі. Щодо мови, Олексій давно відчув «душі потребу», адже батькова мати, Марія Іванівна, розповідала багато історій, що торкалися України. Історії були життєрадісними («Яка Україна квітуча!» – захоплювалася бабуся), були й трагічними, адже старенька пережила Голодомор, рано залишилася сиротою... Бабуся Муся народилася в Київській області, а все доросле життя перебувала на прикордонні з росією, тому розповіді хлопець чув російською. Але всі її родичі (з Київщини, з Почаєва, що на Тернопільщині) розмовляли виключно українською. Бабусине ставлення до України виявилось тим фундаментом, на якому зростали життєві цінності онука. Плюс його самоосвіта, коли багато читав і осмислював.

У листопаді 2004 року почалася Помаранчева революція. Олексій Сухоруков – серед мітингувальників у Дніпрі, на Європейській площі. Розповідав батькам, як люди підходили до тих, хто тримав стрій «помаранчевого майдану», дякували за громадянську позицію. «Ніхто не хотів, щоб Україна розвалилась», – пригадує ті дні мама Олексія, Валентина Олександрівна.

Тоді ж Сухоруков вирішив повернутися до медицини, працювати за своїм

першим дипломом. Отримав направлення на спеціальні курси, вивчився і став рентген-лаборантом у лікарні ім. Мечнікова. Перебував на цій посаді до кінця життя, хіба з перервами, коли стояв на захисті Батьківщини.

Починався 2014 рік – рік Майдану, загибелі Небесної Сотні в центрі столиці, російського вторгнення на територію суверенної держави. Рік анексії Криму і окупації Донбасу. Наприкінці лютого Олексій поїхав у Крим. Як волонтер, їздив українськими військовими частинами, допомагав вивозити військову атрибутику бригад. Бувало, обмотувався знаменом, заправляючи важку тканину в широкі штани. В такому вигляді проходив повз російських окупантів, які блокували вихід з воріт частини. Герб України, перевернутий вниз, виносив під виглядом столу. «Та це ж стіл!» – пояснював ворогам, «здобрюючи» їхню поступливість ящиком горілки. Таким чином вийшло уникнути наруги над українською символікою. Серед тих, кому допоміг волонтер Сухоруков, була й 204-а бригада тактичної авіації на аеродромі Бельбек. Її командир, полковник Юлій Мамчур, організував оборону частини, а 4 березня 2014 року очолив беззбройний похід військових під українськими прапорами на аеродром. Окрім цього, Олексій доставляв у заблоковані військові частини їжу, одяг, інші необхідні речі. За свою діяльність відзначений Подякою голови обласної Дніпропетровської адміністрації.

В лікарні ім. Мечнікова познайомився з лікарем Юрієм Скребцем. Вони стали друзями, а з початком АТО разом пішли добровольцями – захищати рідну землю. Олексій воював у складі батальйону «Дніпро-1», де був медиком. Неодноразово рятував побратимів, виявляючи мужність під час виконання бойових завдань. Пройшов бої під Маріуполем, у Пісках. Потім був Іловайськ... Один із командирів отримав важке поранення в хребет. Парамедик Сухоруков особисто врятував його, за що в

жовтні 2014-го був нагороджений орденом «За мужність» III ступеня. Під час АТО мав позивний «Льоха Луганський». У 2022-му він отримав новий позивний – «Монгол».

Наприкінці 2018 року перейшов до 93-ї окремої механізованої бригади. Після закінчення піврічного контракту повернувся до улюбленої роботи в обласній лікарні. Загальний стаж військової служби в АТО – чотири роки.

24 лютого 2022 року повідомив Валентині Олександрівні: «Мамо, війна!» «Не вірила, каюсь, – пригадує мати. – Не вірила... Він казав, треба сім'ю рятувати. Казав, я не хочу, аби вас гвалтували... Ти не хвилюйся, заспокоював мене, я зброю до рук не візьму. Буду медиком, сидітиму в теплому кабінеті...»

З першого дня повномасштабного російського вторгнення чоловік пішов до військкомату. Його мобілізували військовим фельдшером у в/ч А 1302 першого механізованого батальйону 93-ї окремої механізованої бригади «Холодний Яр». Син Валентини Олександрівни продовжив захищати Україну – зі зброєю в руках і з медичною сумкою за плечима. 19 березня 2022 року бойовий медик Олексій Сухоруков, «Монгол», загинув у бою з окупантами. Смертельний обстріл стався в селі Станова Охтирського району Сумської області. Захиснику назавжди залишилася 49.

Поховали Героя в селі Новопідкрязь на Дніпропетровщині. Це 80 км від Дніпра. Саме там Олексій Сухоруков втілює у життя свою давню мрію: став виноградарем, вирощував виноград і займався виноробством.

*У щастя людського два рівних є крила –
троянди й виноград, красиве і корисне...*

Любов до винограду передалася від дідуся – Сухорукова Якова Олексійовича (чоловіка бабусі Мусі). Він працював водієм, але все життя вирощував удома виноград... Валентина Олександрівна

згадує, як син розпочинав свою діяльність. Далека родичка тьотя Оля виділила ділянку з власної землі, аби Олексій зайнявся улюбленою справою. Це були перші 20 соток. Загалом, пізніше, він обробляв гектар винограду. Рідня і місцеві мешканці допомагали в роботі, а він допомагав їм.

«Альоша дуже любив котів і бродяг (безпритульних), – каже мама. – На кого люди плювали, він не проходив повз. Бувало, купить їм і хліба, і всього. Навіть вина чи пива, якщо людина цього потребує. І ліків також принесе. З боку поглянеш – жорсткий на вигляд. А він був готовий на все, аби врятувати. Коли приїжджав на вокзал, запрошуючи нужденних попрацювати за платню, – натовп за ним ішов! Погоджувалися, бо знали, що заплатить, не образить. А він якось відрізняв: ось ця людина кінчена, а ця – ні, їй ще можна допомогти, врятувати. Так сталося з Ірою, за яку попросив хтось із «вокзальних»: «Спаси її, витягни звідси!» І вона стала доглядальницею винограду. Олексій платив гроші, купив їй одяг, телефон. За три роки дівчина зібралася заміж і пішла в самостійне життя. Потім померла від невиліковної хвороби, та виноградар зробив усе, що було в його силах, аби дати людині шанс...

Мати розповідає про синове життя із захопленням, та невпинно наближається мить, коли згадується поховання, цвинтар як останній притулок для тих, хто жив, мріяв, працював... Сухорукови – і батько з матір'ю, і син Олексій з дружиною Аллою та дітьми – мали приватні будинки в селі Новопідкрязь (колись Царичанського району). Батько Олексія, Анатолій Якович, помер 2021 року. Завжди казав, показуючи на цвинтар, розташований майже за горОдом: «Мене тільки тут поховайте. Тут і пташки будуть співати...» Так і зробили. Коли постало питання, де ховати Воїна Олексія, навіть інших думок не виникало: звісно, у Новопідкрязі, хоч родині й пропонували поховання на Краснопільському цвинтарі. –Туди добиратися важко, – пояснює Вален-

тина Олександрівна. – А тут у нас хатка в селі, я приїжджаю на все літо. На кладовищі квітами пахне: одна сім'я, Світлана Біла і донька її Наташа, щодня ходять, поливають квіти на могилі Альоші. А Андрюша Стельмашок, той завжди на своєму тракторі траву обкошує. Я вдячна жителям села Новопідкряж – за те, що не забувають нашого сина, що ним пишаються, люблять його...

В Олексія Сухорукова залишилися мама Валентина Олександрівна, дружина Алла, двоє синів Михайло з Ярославом, і донька Владислава.

Наостанок, подам відгук виноградаря з Підгороднього – Івана Володимировича Гайдука (1979 р.н.): «Я знав Олексія Анатолійовича поверхнево, але ми були знайомі віртуально, спочатку через журнал і газету, потім через інтернет. Я з ним колись спілкувався по телефону і в неті, звісно, про сорти винограду. Я був декілька разів у товаристві виноградарів Січеславщини – на лекції Ліни Павлівни Станіщевської, по темі захисту рослин, можливо там і бачився з ним. Давно це було, на кафедрі геології ДНУ ім. О.Гончара, здається. Так, ми туди їздили удвох із Валерієм Шевченком, також з Підгороднього. Який рік вже не пам'ятаю. Життя виноградарів дуже насичене подіями і зустрічами. Ми можемо один одного знати і мало співпрацювати, або навпаки. Скажу коротко: виноградарство України – це наймасовіша культура. Я знаю, що новий сорт винограду назвали «Монгол» – на честь Олексія Сухорукова. Олексія добре знав Бачинський Анатолій з Києва, саме він є автором цього сорту,

З Олексієм Анатолійовичем ми двічі зустрічалися в Києві, але я тоді ще не був з ним знайомий. Тоді відбулася виставка-семінар виноградарів і презентація но-

вих гібридних форм винограду селекціонера Віктора Миколайовича Крайнова. Це 2006-2007 роки, палац юних натуралістів. У мене відео і світлини з тих подій є. Потім зустрічі й виставки переїхали на літо в Запоріжжя.

Пригадую другий день зустрічі виноградарів, де тема плавно перейшла у дегустацію авторських вин. А так як я з 2006 року категорично і принципово відмовився від напоїв на основі спирту, мені це було нецікаво, і щоб не гаяти час я пішов гуляти Києвом... На дегустації вин, пам'ятаю, були Заїка Ігор, Олександр Ламаш, Олександр Приходько, Ігор Єлесеєв і, звісно, Олексій Анатолійович Сухоруков та інші відомі виноградарі України... А на форумі виноградарів світу досі є сторінка Олексія Сухорукова. Я у нього навіть у друзях є, а він у мене... Багато казусів, смішних і не дуже, було серед усіх учасників, але Олексій ні разу не приймав участі у скандалах і розборках. Він тоді був як модератор, як Геннадій Зубалевіч зараз, але не знімав ні фото, ні відео, я мало знаю його робіт, але публікацій у нього було тисячі. Він з виноградарів, це у нього в крові, як і в мене, а більшість спілки тоді тільки навчалися виноградарству... То були золоті часи знайомств, зустрічей, виставок. До того тільки листувалися, а імена з даними усіх виноградарів СНГ було вперше опубліковано у Книзі «Усний виноградник для всіх» (автор Микола Курдюмов, 2007 р.). Нажаль, у тодішньому переліку виноградарів України Сухорукова Олексія я не знайшов. В ті часи він тільки ставав на вершину еліти! Тоді якраз відбулася великий вибух виноградарської культури, завдяки інтернету і старим джерелам преси: це газета «Запорізький Дачник» і журнал «Вино та виноград». Мільйони людей, як зомбі, кинулися садити солодкі ягоди! Це була велика масова революція, в якій брав участь і пан Олексій».

Лариса Омельченко

ФУНДАЦІЯ «ПРОМЕТЕЇВ ОТВІТ»

Головним пріоритетом Фундації з осідком у США є сприяння у збереженні української свідомості та ідентичності, культурної спадщини і традиції серед широкого громадського загалу, особливо серед студентів вищих навчальних закладів в Україні та за кордоном, надання фінансової і моральної допомоги науковцям, студентам, винахідникам, громадським активістам іншим чинникам, котрі формують громадянське суспільство та демократію в Україні. За чинним американським законодавством пожертви надіслані до Фундації «Прометеїв отвіт» не підлягають оподаткуванню.

Promethean's Retort, P.O. Box 35, Lyndhurst, NJ 07071-0035
USA . 4petrop@verizon.net, 201 460 1364